

का शीक्षेत्रे कश्चन राजा आसीत् । सः दयालुः, प्रजावत्सलः च । एकस्मिन् दिने कश्चन तरुणः राज्ञः समीपम् आगत्य उद्योगं प्रार्थितवान् । राजा तस्य मुखं दृष्टवान् । दारिद्र्येण पीडितः एषः निष्कपटः इति सः अविलम्बेन एव ज्ञातवान् । अतः सः रात्रौ स्वस्य शय्यागृहस्य रक्षणकार्ये तं नियुक्तवान् ।

बहूनि दिनानि गतानि । एकदा रात्रौ राज्ञा निद्रा न प्राप्ता । अतः सः किमपि कार्यं वक्तुं तं तरुणम् आहूतवान् । परन्तु सः तरुणः न आगतः एव । राजा पुनरपि तम् आहूतवान् । परन्तु प्रतिस्पन्दः कोऽपि न दृष्टः । अतः राजा स्वयम् एव बहिः आगत्य अपश्यत् । तत्र तरुणः भित्तिम् अवलम्ब्य निद्रां कुर्वन् आसीत् । पार्श्वे दीपः ज्वलन् आसीत् । तरुणस्य पार्श्वे

निष्कपट्यम्



◆ कु. सुभाषिणी, उडुपि (कर्णा०)

एकं पत्रं दृष्टवान् राजा । सः कुतूहलेन तत् पत्रम् उन्नीय अपठत् ।

तत्र लिखितम् आसीत् - “अम्ब ! अहं रात्रौ राज्ञः प्रासादे रक्षणकार्यं कुर्वन् अस्मि । तस्य नितरां दयालुः । सः अस्मान् प्रेम्णा पश्यति । मम कार्यं तस्य सन्तोषाय यदि भवेत् तर्हि मया अत्र एव अधिकवेतनयुक्तः उद्योगः लभ्येत । किन्तु तत् कदा भवेत् इति अहं न जानामि । तावत् मया दिने अपि अन्यत्र कार्यं करणीयं भवेत् । इदानीं मम समीपे यावत् धनं स्यात् तावत् अहं भवत्यै प्रेषयन् अस्मि । भवती स्वस्य आरोग्यस्य विषये विशेषावधानवती भवतु । धनक्लेशकारणतः चिकित्साविषये उपेक्षा न करणीया । अहम् इतोऽपि परिश्रमं कृत्वा अधिकं धनं प्रेषयितुं प्रयासं करिष्यामि” इति ।

तत् पत्रं पठित्वा राजा शतं सुवर्णनाणकानि तत्र स्थापयित्वा पुनः निद्रां कर्तुं गतवान् । किञ्चिदनन्तरं जागरितः सः तरुणः स्वस्य पार्श्वे सुवर्णनाणकानि दृष्टवान् । तस्मात् क्षणाभ्यन्तरे एव सः ज्ञातवान् यत् किं प्रवृत्तं स्यात् इति ।

अतः सः राज्ञः जागरणस्य अनन्तरं तत्समीपं गत्वा - “प्रभो, मया दोषः आचरितः । अहं रात्रौ निद्रां कृतवान् । एतत् धनं स्वीकर्तुम् अहम् अनर्हः । भवान् मयि यं विश्वासं स्थापितवान् तस्य भङ्गं कृतवान् अस्मि अहम् । क्षन्तव्यः अहम्” इति वदन् रुदितवान् ।

तदा राजा तं सान्त्वयित्वा धनं पुनः दत्त्वा - “एतत् भवतः निष्कपटतायै मया दत्तम् उपायनम् । मातुः चिकित्सार्थम् एतत् उपयुज्यताम् । अद्य एव भवन्तम् उत्तमवेतनयुक्ते उद्योगे नियोजयितुम् आज्ञां करिष्यामि अहम् । भवादृशैः दिने रात्रौ च कार्यं करणीयं न भवेत्” इति ।

एतस्य श्रवणात् तस्य तरुणस्य नेत्राभ्याम् आनन्दाश्रूणि निर्गतानि ।

